

დ. თანაგრძობით ხელს შეწყობს ამ ნიშნის, რომლის შემოსავალი ჩვენს სახელმწიფოს საზოგადო დაწესებულებებისათვის არის დანიშნული.

ხელო, 26 მისს, სალამოს 8 საათზე; ანდრეასის ბანკის სადგომში დანიშნულია „ტუ“. გუბერნიის თავდაზნაურთა მხარეზე მოსწავლეთა დამხმარებელ სახელმწიფოს წევრთა ჩვეულებრივი წესის საზოგადო კრება, რომელზედაც განიხილვება დანიშნული არიან შემდეგი კრებები: 1) 1900 წლის საზოგადოების შედეგების ანგარიში და ამ ანგარიშის შესახებ მოხსენება; 2) 1901 წ. საზოგადოების ანგარიში და ამ ანგარიშის შესახებ მოხსენება; 3) მოხსენება საზოგადოების საქმიანობის შესახებ და 4) სხვა სახის საკითხები და წერილობრივი კითხვები.

ქართულ დრამატულ საზოგადოების კრება დანიშნულია პანკევის, 1 ივნისს, სალამოს, ქართულ სახლის შენობაში. კრებას მოხსენებენ: საზოგადოების შემოსავალ-გასავლისა და შედეგების ანგარიში გასულ წლის 1-ლი იანვრიდან 20 ამა მისამდე, ზოგიერთი დანიშნული საქმე და არჩენები გამგეობის წევრებისა ნაცვლად ვ. ა. სულხან-ობათაძისა, გ. მ. ლახვიშვილისა, ვ. ლ. ბახაძის, ნ. ნ. გორდანიასი და ვ. ი. კიკელიძისა, რომელთაც სამსახურის ვადის შესრულებით, და სამის კანდიდატისა.

სოფ. ხილისთავიდან (გურია) გვწყობენ, რომ 20 მისს იქაურმა ახალგაზღვრულმა გარდაიხდა პანაშვილი ეგნატე ანგელაშვილის სულის მოსახსენებლად. პანაშვილი შემდეგ, რომელსაც მრავალი ხალხი დასწრო, ბ-ნ თ. კალანდარიძემ დამსწრეთა წინა განსვენებული მწერლის ბიოგრაფიის თხზულებას; 23 მისს, კავკასიის საზოგადოების სადგომში სხდომა უნდა კავკასიის გამოფენის გამგე კომიტეტის გამოფენის კომისიის თავ. ანდრონიკოვილის თავმჯდომარეობით. კომიტეტმა ანდრეასის განიხილა, სხვათა შორის, ი. ბარბაქაძის თხოვნა გამაფენაზე ხაჯხასის გამაფენის მოწყობის შესახებ. კომიტეტმა გადაწყვიტა—უნდა დართოს ბაქრადეს გამოფენის სხვა-და სხვა გასართობები.

გუშინ წინ, 23 მისს, კავკასიის საზოგადოების გამოფენის გამგე კომიტეტმა დაიწყო განმარტება კონსტანტინე მელიქიძის შესახებ. ამჟამად სხდომაზედ კომიტეტმა შესაძლებლად დანიშნა შეუმოქმედების 25 პროცენტი—15 პროცენტადე საზოგადოების გადასახადი აუფერმანს, რომელსაც ბარბაქაძე აქვს გამოფენის მოძრავ სურათების აპპარატი.

ტფილისში ჩამოვიდა ტრამვაის სასახლე საზოგადოების გამგეობის დირექტორი ინჟინერი რიბინსკი.

ტფილისის გუბერნიის ყველა საავადმყოფოებში გასულ წლის განმავლობაში მიუღიათ 96.281 ავადმყოფი; ამოიკურსა 30.000-ამდე (49.101) ციხე-ტყელებით ყოფილა ავად.

ამ ზაფხულ განზრახვა აქვთ განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციონ ტფილისის გუბერნიის შუაგულის ზღვრულ ციხეებს.

23 მისს, სალამოზე, ტფილისის ქალაქის გამგეობას ჰქონდა სხდომა, რომელზედაც მიწვეულ იყვნენ აგრეთვე ქალაქის სამეურნეო პოლიციის უფროსი ზედამხედველად ნამყოფი ბ-ნი ალიხანოვი, ქალაქის ბეითალი და სხვანი. ამ სხდომაზე გამგეობამ განაგრძო განხილვა საკითხისა ხორციით სავაჭრო საკუთარ საქაღაჭე დაქვეყნების მოწყობის შესახებ. სხვათა შორის, განხილულ იქნა ბ-ნი ალიხანოვის მიერ შედგენილი ხარჯთ-აღრიცხვა დაქვეყნებისათვის შენობის ასაგებად და შემდეგ მათ საწარმოებლად. სხდომაზე წარმოითქვა მოსახრება იმის შესახებ, რომ საქმის რიგინად დაყენება მოითხოვს დაქვეყნების გამართვა ჩაბარდეს ერთ პირს, რომელსაც ჯამაგირად უნდა დაენიშნოს არა ნაკლებ 1800 მან. და ამასთანავე ის მოსახრება, რომ რადგანაც ქალაქის შუაგულ ადგილას გამართული ერთი დაქვეყნება გასწავდება ხალხის მოთხოვნილებას, ამიტომ ქალაქის სხვა ადგილებზე უნდა გაიმართოს ცენტრალურ დაქვეყნების გაყოფილებანი. სხდომაზე აღძრულ საკითხზე—თუ რა საშუალებით იქმნეს აღნიშნული პროექტი განხორციელებული, გამგეობამ გამოთქვა, რომ ჩვენ შეგვიძლიან ქალაქის ერთ რომელიმე სპეციალურ თანხიდან ვისესხოთ ფული და შემდეგ ყოველ წლით ფულის გადაღებით სესხი შევასოთო. გამგეობამ, განიხილა რა აგრეთვე ამ საქმის შესახებ სხვა მოსახრებანიც, დაადგინა: ცნობილ იქნეს საკუთარ, რომ ქალაქის დაქვეყნების მართვა-გამგეობის საქმე ჩაბარდეს ერთს კაცს, რომელსაც წლიური ჯამაგი—ი დაენიშნოს 1800 მან. გაიხსნას ქალაქის ხორციის დაქვეყნების ერთი ცენტრალური შუა ბაზარი და მის განყოფილებანი ვერაზე, თათრის მოედანზე, ავლაბარში და კუკიაში; დეველოს ალიხანოვს, კანცელმახერს და ვარშაშოვს შეიძუშაონ გეგმა და ხარჯთ-აღრიცხვა ხორციის დაქვეყნების შენობების ასაგებად; ხოლო საკითხები, თუ რომელ-წყაროდან გადასდონ დაქვეყნების გასამართავი ფული და აგრეთვე დაწერილებით ხარჯთ აღრიცხვის განხილვა გადაღებულ იქმნეს სამშაბათს, 29 მისის სხდომისათვის.

ქალაქის გამგეობის უკანასკნელ სხდომაზე გამგეობის წევრმა შესტაკოვმა წარუდგინა განსახილველად აბაღდათ სასამართლოს თხოვნა იმის შესახებ, რომ რადგანაც ეს სასამართლო ახალს შენობაში უნდა გადავიდეს და საქირაო სხვა და სხვა მოწყობილების, 119 მ. დირებულობის შექმნა, ქალაქმა მიიღოს იგი თავის თავზე. გამგეობამ დაადგინა მიეცეს ობოლთა სასამართლოს აღნიშნულ მიზნისათვის 119 მ., რომელიც შეტანილ იქმნეს ამა მიმდინარე წლის ხარჯთ აღრიცხვაში.

რედაქციამ მიიღო ახალი წიგნი „მოძღვრებანი მღ. ი. გ. გამრეკელისა“. წიგნი კარგ სუფთა ქალაღდა დაბეჭდილი (სულ 112 გვერდი) და ღირს 40 კაპ. წმინდა შემოსავალი ამ წიგნისა გადაღებული ქართულ-კახეთის ეპარქიის საეკლესიო სკოლების სასარგებლოდ.

გუშინ წინ, 23 მისს, გაქანებულა ექვთია, № 151, დაეჯახა პოლიციის მოხელეს ბასილაშვილს და წააქცია. დაშავებული პოლიციელი-ავადმყოფი სახლში წვეს.

პრესა

გაზეთ „ნოვოსტი“ ამტკიცებს, რომ საყოველთაო სავალდებულო სწავლება არა თუ არ მოითხოვს ხაზინიდან განსაკუთრებულ ხერჯებს, არამედ შეიქმნება ხაზინის შემოსავლის ერთ წყაროდ. და ეს ასე იქნება ათა მარტო იმიტომ, რომ სწავლის გავრცელება ხალხში არის ფაქტორი ეკონომიურ ცხოვრების გამოცოცხლებისა და ვაჭრობის განვითარებისა; არა, ხალხის განათლება შეიქმნება პირდაპირი, უმაშუალო საფუძველი ფინანსიურ პოლიტიკისა. მართლაც

„სამხედრო ბეგრის წესდების ძალით, იმ ჯარის კაცებს, რომელთაც გაუთავებიათ პირველ-დაწყებითი სკოლა, შედგათი ეძლევათ—მათი სამსახურის ვადა უფრო მცირეა, ვიდრე სრულებით უსწავლელისა, რადგან ისინი უფრო ადვილად ითვისებენ სამხედრო საქმეს. საქალაქო და სამაზრო სასწავლებლები კიდევ უფრო მეტ შედეგს იძლევა. აქედან, თუ ყველა ჯარის კაცებს ექნება საკუთარი ცენზი განათლებისა, რუსეთის ეხლანდელ ჯარის შემცირება შეიძლება 2500-ით მაინც, რაც 250.000 ჯარის კაცს შეადგენს. მაგრამ სიფრთხილის გამო ავიღოთ 150.000 იმ მოსახრებით, რომ ყველა ვერ ვათავებს სკოლას. თუ მხედველობაში მივიღებთ იმ გარემოებას, რომ ხაზინას თითოეულ ჯარის-კაცის სამხედრო ხელფასებაში გამოწერონა უჯდება 200 მან, ჩვენ დავინახავთ რომ სამხედრო ხარჯი შემცირდება 30.000.000 მანეთით. სპეციალური გამოკვლევები კი გვიმოქმედებენ, რომ საყოველთაო სავალდებულო სწავლის შემოღება დაჯდება სულ 20—25 მილიონი... გარდა ამისა ხაზინას მოემატებოდა ფოსტის შემოსავალი, რომლის რაოდენობა ყოველთვის დამოკიდებულია სწავლა-განათლების ასეთის თუ ითვის გავრცელებისაგან.

ეხლა რუსეთში თითოეულ კაცზე მოდი წელიწადში 5 ფოსტის გაზაფხილი წერილი და წერილი, მაშინ რადგან სწავლისათვის მოდის 112, ინგლისში—85, გერმანიაში—75, და სხვადასხვა ქვეყანაში, თუ რამდენად შეგვიძლიან ჩვენ განვივითაროთ ფოსტის საქმე რუსეთში, რა უნდა იქნება ტიტიკაც გვიმტკიცებს ცხადია იმ კავშირს, რომელიც არსებობს ფოსტის საქმის განვითარებისა და განათლების გავრცელების შუა. იმ დროს, როცა პირველად შემოვიდა რუსეთში სახალხო სკოლა ფოსტა-ტელეგრაფის შემოსავალი უდრიდა 71/2 მილიონ მანეთს; ეხლა კი იგი უდრის 45 მილიონს და იძლევა 13 მილიონს წმინდა შემოსავლის... გადუქარებულად შეიძლება ვთქვათ, რომ საყოველთაო სავალდებულო სწავლა, სულ უკანასკნელი გაორკეცებდა ფოსტა-ტელეგრაფის შემოსავალს.

სწავლის გავრცელება იქონიებს გაციუნას ხაზინის სხვა შემოსავალზედაც, ამბობს გაზეთი. ხალხი უფრო ამოძრავდება და მასხადამე რჩინის გზას მეტი შემოსავალი ექნება. და ის 150.000 კაციც, რომელიც დაუბრუნდება ნაყოფიერ შრომას, რასაკვირველია, შემატებს ხაზინას პირდაპირის თუ არაპირდაპირის გადასახადებით. დასასრულ ვაზეთი ამბობს:

„არ არის საჭირო განვიგრძოთ მეტი ლაპარაკი ამ სავანზე; ჩვენის აზრით, მოყვანილ მოსახრებებთან და ანგარიშთან საკმაოდ და ცხადლანხან, რომ საყოველთაო სავალდებულო სწავლის შემოღება არა თუ საზარალი იქნება ფოსტისათვის, არამედ შემატებს კიდევ მას.“

პროპინცია

ბაქო. ბა. ას ქართულმა იაფ-ფასიანმა სავითხველამ, როგორც მოგვსენებათ, დადი არა სასამართლო მითქმა-მითქმა გამოიწვია ჩვენი ერაგნული ნაკლუდეგანება მდგომარეობას ამ ში, რომ თითქმის ყველა, ვინც კი მოსწავლეთა მიიღებს საზოგადო საქმეში, ვინც გინდა იყოს, უთუად მოთათბას მონადამებს, უმცროს-უფროსობას აწარად მიახნია და გა ძახის: „მე ვარ და ჩემი ნაბადია და სხვ. იმას სრულგობათც არ დაედეგს, შეუქმდა და დიასია თუ არა სათავეში ედგის საზოგადო საქმეს; უკეთუ ვინმე გზებდა წარმოთქმა, მოთავედ უფრო მეტდნე, პატარასანი და სამედეო კაცე უნდა იყოს, მაშინ ნახეთ, რას ჩიადნს.—და იქებს დახეხობას და უკეთუ ცხენს ვერ მოკრია, უხაგირს ხომ უსათუოდ დაამტკიცეს.“

ეს ჩვენი ერაგნული ნაკლუდეგანება არ ახადია, შედეგად და მიუცდელებ კუთხელებს შედეგებს ქართული კაცისას, სადაც გინდა იყოს იგი—საქმე იქნება თუ ბათუმი, ტფილისი თუ ქუთაისი, კავკავი თუ სხვა ქალაქი—ეს სულ ერთია, და ამის დამსახურებები მკაცრითი ხომ შეგქამ კარგად ვიცით. მაგრამ ეს სამწუნარო ნაკლუდეგანება იმდენად უფრო გამოქდა—რის აქვს ქართველ კაცს ძველსა და რბილში, ჩვენდნათაც იგი უფრო უმცირეა, თუ-მოყვარე და პირაგნული ინტერესების მიმდევარია. მაგრამ დაჯანებოდ თავი ამ ჩვენს სავადლო ნა-

ერთი საბრეშუმო სადგურის ხელში არ არის. ორივე ესენი მეთესლას განკარგულება-ვისთან უნდა ვიქონიოთ, მაშ, ჩვენ შეგ თესლის სისხლის დანამდვილებით შეეცდობა—სადგურთან, თუ მეთესლესთან? მაშინ არ იყო, რომ ერთმა მეთესლემ ვადასილად აღიარა ერთს კრებაზე: „აქ ვასა-საჯავად წარმოდგენილი მაქვს ჰიის თეს-ლი; თუშეცა თქვენ იმას სალათაც იცნობთ მეთერ ბანდეროლსაც დაკრავთა, გამ-მე დარწმუნებული ვარ, რომ ის არ კარგება.“ გაუგონა ვინმე? კავკასიის ტფილისი საზოგადოებამ, რომელსაც მინ-ბილი ჰქონდა ამ საგანზე ცნობების შეკ-რება, დიდაც გაუგონა და კიდევ უარყო დალის ვადებულებითი შემოწმება. მაგრამ ღიან ჩვენში მებარეშუმები, რომელთაც შეშუმის ჰია ჯერ თვალთ არ უნახავთ, ეხლო საბრეშუმო კრებებზე ყველგან ეს-მებიან და სულ ერთსა და იმავეს სთხო-ბით მთავრობას. თუ სავადებულო კონტრო-ბი არ დაწესდა, დაიღუბა კავკასიის მება-რეშუმების საქმეა. აი სწორეთ ამ „სა-სადგურლო კონტროლის“ წინააღმდეგი მეთერ ჩვენ, რომლისაგანაც ვნების მეტს

მებარეშუმებისათვის არას ველით, და არა იმ შემოწმებისა, რომელსაც სულ არაარაობისთვის ამოწმებენ თელს. ასე ჩვენც კი შევიმოწმებინეთ წელს სადგურს (2/0) ორი პროცენტი პასხალიდის ფირმის თესლისა, ესე იგი ას კოლოფ თესლიდან ორი კო-ლოფი ავიღეთ სავარაუდოდ. პირველი და თავი ნდობა ჩვენ, ვიმეორებთ, მეთეს-ლეზე იყო, და არა ამ ორ კოლოფ თეს-ლის სადგურში გასინჯავზე.

„ჩარჩები თესლის შეუმოწმობლობით ხარჯსაც შეიმცირებენ და თესლსაც ჩვეუ-ლებრივზე უფრო ადვილად გაასაღებენ-ნო“, სწერს მეგობარი. ეს ასე არ არის და უბრალო მოსახრებაც გვეუბნება, რომ ეს ასე არ უნდა იყოს, რადგან შემოწმე-ბულობა რეკლამის ერთი დარგთავანია, რომელიც მასზე მომხდარ ხარჯებს დიდს სარგებლით აიღებს. ამიტომ „უცნობი“ მე-თესლეები არა თუ გაურბიან ამ ხარჯებს, პირიქით ეტანებიან... მაგრამ საქმე ეგ რო-დია. თავი და თავი უკუღმართი ძალა თეს-ლის კოლოფების სადგურისაგან მეთერი ბანდეროლებით „დამშვენებისა“ იმაში მდგომარეობს, რომ ეს ბანდეროლები ანთა-

ვისუფლებენ მეთესლეს უმეცარ ხალხის თვალში იმ ხნობითი მოვალეობისაგან, რომელიც მას კისერზე აწევს თანახმად პას-ტერის ზემოდ მოყვანილის მოძღვრებისა. ამ მოძღვრებით თითონ მეთესლის მეტმა დანამდვილებით არაინ იცის სიავ-კარგე მისგან გამოტანილი თესლისა როცა ამ თესლს ის უბანდეროლოდ ჰყიდის, პარ-კის მოწვევამდის ასე თუ ისე შიშშია. ეს „შიში ხანდისხან მეთესლესა და მყიდველს შორის პირობით, ხელწერილითაც გამოი-ხატება, უფრო ხშირად-კი ხნობი-თია: მეთესლე მებარეშუმეს კარგს მოსა-ვალს ჰპირდება მისგან ვაცემული თესლი-საგან. თუ ერთხელ და ორხელ გამართლდა მისი სიტყვა, სახელს იძენს და თავის ნა-წარმოებს ადვილად ასაღებს, თუ არ გამარ-თლდა—წაგებამია. სულ სხვაა, როცა ის თავის კოლოფებს მეთერ ბანდეროლებს და-აკრავს. მაშინ ის პილატესავით ხელდაბა-ნილია: მთელ პასუხის გებას „სადგურს“ ახვევს, გარნა ვინაითგან შეცდომა სადგუ-რისა კანონთა შინა არა წერილ არს, რადგან არსად სადგურს არ წამოსცდენია, რომ მი-სგან თესლის შემოწმება ვარაუდობა და არა სინამდვილე, ამიტომ ერთად ერთი პა-სუხის მეგებელი თესლის უვარგისობაში რჩება ბეჩავი მებარეშუმე: „თუ მოსავალი

არ მოუვიდა მებარეშუმეს, ეს მისი უმეც-რების, ველურობის ბრალია—თესლის შე-ნახვა მან არ იცის, ჰიას რა სისუფთავე და სულ დაჭირი ქალაღლებით გადაბან-გად-მობანება უნდა, ან ფოთოლი როგორი, —არა ერთი, არა მეორე... თორემ თეს-ლი პირველი ღირსებისა იყო: თეთრი ბან-დეროლიანი, დაბეჭდილი წითელი ლუ-ქით“...

საი მეთესლებისა და თვით საბრეშუმო სადგურის მოსამსახურეთა „გამმართლებე-ლო კატავასიები“. თამამად ვაზეთებში აღიარებენ ამ „საბუთებს“. ვინ არის აქ საწყალი მებარეშუმეს მხრით ხმის ამომღე-ბი? ვინ ესარჩლება მათ და ვინ სდებს ბრალს თესლის უვარგისობას უპირველე-სად, თუ მებარეშუმეს მოსავალი არ მოუ-დის? ერთად ერთი პასტერი და არა ისინი, ვინც მისს მოძღვრებას უკუნიხს ბნელში მალვენ და თვალზე შეთერ ქალაღლებს ვაფარებენ... პასტერი არა ერთხელ იმო-კრებს თავის გამოკვლევებში ზემოთ მოყვა-ნილ აზრს: თუ თესლი შთამომავლობით სენთავან თავისუფალია, უვარგის მომ-ვლელსაც-კი მისცემს მოსავალსაო, ხოლო წინა აღმდეგი ყოველად მოუხერხებელია, თუნდ მებარეშუმე ცხრა-თავიანიც იყოსო.

კლუბებს და დაუბრუნდეთ ისევე ბაქოს ქართულ სამკითხველს ამავეს.

ბაქოს ქართული იაფ-ფასიანი სამკითხველთა არის დაარსებული 1898 წ. სამკითხველთა დაარსების წინ ბაქოელმა ქართველებმა გადაწყვიტეს ეთხოვნათ ქ. შ. წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების მმართველობისათვის ადგილი მთავრობისაგან და თვის სახელითავე ეკავსნა ბაქოში სამკითხველო, მაგრამ იმ ხორბოთ კი, რომ უფრო სარჯს თვით ბაქოელი ქართველები გისრულებდნენ. მაგრამ ამ გადაწყვეტილების სისრულეში მოყვანას მიწერ-მიწერა და დიდი დროც უნდადა, ამიტომ ბაქოში მცხოვრებმა ქართველებმა ინტელიგენტებმა სინაურით მიიღეს ბ. დ. შერვაშიანი-შვილის წინადადება, რომელსაც წინეთ თურმე ჰქონდა თავის სახელზე აღებული ადგილობრივი მთავრობისაგან სამკითხველთა განხილვის ნება: მან დაუთმო საზოგადოებას თავისი უფლება და ამასთანავე სამკითხველთა გამგეობაც თვითონ იკისრა უსასულოდ.

ბაქოს ქართულმა წრემ გამართა ბ. შერვაშიანი-შვილის სახელზე სამკითხველო, მაგრამ ამასთანავე აღიზნა კომიტეტი, რომელსაც უნდა ეწარმოებინა სამკითხველთა უფლებ-გვარი საქმე-კომიტეტის წევრად არჩეული იყო, სხვათა შორის, ბ. შ. ჯანიანი-შვილი. შერვაშიანი-შვილი და ჯანიანი-შვილი ძლიერ ერთმანეთს თურმე შრომობდნენ ერთად სამკითხველთათვის და არავის ეკვი იანა ჰქონდა მისი დღეგრძელობის შესახებ. მაგრამ, სამწუხაროდ, მათ შორის მალე უკმაყოფილება ჩამოვიდა, თურმე, და ჯანიანი-შვილმა განცხადება შეიტანა კომიტეტში და ბრალი დასდო შერვაშიანი-შვილს, ვითომც მან სამკითხველო განადა სხვაგვარად აღიქვამდა, სადაც ჰქონდა სხვა-და-სხვა აგეგმვლებას. კომიტეტმა, რასაკვირველია, გამოიკვლია ეს საჩივარი, საფუძვლიანად სინა და დაადგინა, ჩამოერთმიათ შერვაშიანი-შვილისათვის სამკითხველთა ქონება, დაუბრუნდნენ იგი და ადგილი მთავრობისაგან სამკითხველთა განხილვის ნება კომიტეტის წევრის თ. ი. ვანხაძის სახელზე.

ბ. შერვაშიანი-შვილმა იქონია, რასაკვირველია, კომიტეტის ესეთი გადაწყვეტილება და გამოაცხადა, რომ სამკითხველო მის საკუთრებას შეადგენდა. მაგრამ ბოლოს მანაც იძულებული ჰქვეს დამორჩილებოდა კომიტეტის განაჩენს. ამ გვარად სამკითხველო გამართა თ. ვანხაძის სახელზე. მაგრამ ნაბარების დროს კვლავ აღმოჩნდა, თურმე, შერვაშიანი-შვილის ერთი ცნული საქმიანობა: მან სამკითხველთათვის დაქირავებული ჰქონდა რედაქციისათვის ოთხი 25 მანეთად თვეში, საზოგადოებას კი 35 მანეთს, თურმე, ახლავინებდა. სამწუხაროდ, სარც ამ ცნული საქმიანობის აღებაც კარგად სამკითხველთა საქმის რედაქციისათვის მმართველების წევრის დროს არა ჰქონდათ, იძულებული შეიქცნენ, საქმიანობა ეკლავინათ თავისი საკუთრებათ მისი ბედი, რომელსაც 25 მანეთს ახლავდნენ თვეში. აღმოჩნდა, რომ სამკითხველოში 6-8 ქართველი სამკითხველიც კი არ დარჩა. ამიტომ მმართველებმა, ახუ კომიტეტმა მოახდინა საზოგადოებრივად ამ კრებაში საჭიროდ დანახვა, ახლავდნენ ადგილის მმართველობაში. მაგრამ, სამწუხაროდ, ერთი არჩეულთაგანი მალე ისეთ მდგომარეობაში აღიქვამდა, რომელიც ქალაქიდან შერვაშიანობით არის; შერვაშიანი-შვილს ქალაქში მცხოვრებ და ვერც იგი შეუძლოდა სამკითხველთა, შესამდგომ სრულიად უარი სთქვა წევრობაზე არჩევის შემდეგ, მეორესაც სამსახურის გამო დრო არა ჰქონდა, და ამიტომ სამკითხველო ისევ მძვინვარებაში იმყოფებოდა.

ხელახლად დაინიშნა საზოგადოებრივად, რომელსაც კარგა ხნის ბასის შემდეგ გადასწავლიტა—დახურვით სამკითხველო და ქონება მის ქ. შ. წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოებისთვის გადაცემოდა.

მაგრამ ამ გადაწყვეტილების შემდეგ ბაქოს ქართულ ინტელიგენტების წრეს მიმართა ქალაქი, რომელიც შთამომავლობით ქართველი ბრძანდება და ცნობილია, როგორც მიწერა-კითხვის ქალაქი, და წინადადება მისცა, რათა მის ადგილზე მისთვის 400 მ. შეიქმნა წყლიწი და იგი ჰქონდებოდა გამართა ბაქოში იაფ-

ფასიანი ქართულ-რუსულ სამკითხველო-ბიბლიოთეკა. ამ წინადადების გამო მოხდა საზოგადოებრივად და გადასწავლა მიეცათ მთხროვნეებისთვის 400 მ. შეიქმნა და თანაც გადაცემოდა მისთვის სამკითხველთა ქონება.

ამ გადაწყვეტილების შემდეგ ქალაქი. მ. სინაურა ბაქოს საბჭოს, გადადგომით მოხსენებული სამკითხველთათვის 600 მ. წყლიწი და საბჭოთა დამკვირვებელი მისი თხოვნა:

მაგრამ საქმის ასეთი მიმართულება და საზოგადოების დადგენილება არ მოეწონათ ბ. შერვაშიანი-შვილს და ზოგიერთ მის მეგობრებს და მორთეს კიბინი, რომ, ვითომც, ბაქოელმა ქართველთა ინტელიგენტებმა ხელი შეუშალეს ქართული სამკითხველთა არსებობას ბაქოში; ამასთანავე ბ. შერვაშიანი-შვილმა შეაკრავა ნაწილობრივ ცენტრალური ფული და გამართა ცენტრალური ქართულ-რუსული იაფ-ფასიანი სამკითხველო.

ამის შემდეგ მან გამართა ერთი გვირა დღეს კრება თავის სამკითხველოში, რომელსაც მისწავლა აგრეთვე უწინდელი სამკითხველთა ზოგიერთი მოთავენი. ამ უკანასკნელებმა დაწვრილებით უამბეს კრებას ბაქოს ქართული სამკითხველთა ამავე თავიდან ბოლომდის და ამ დროს ბ. შერვაშიანი-შვილის ზოგიერთი საქმიანობა მოახსენეს. ეს იქონია როგორც მან, ისე ზოგიერთმა მისმა მეგობრებმა და მიმართეს იმ საზოგადოებრივ საქმიანობას, რომელსაც აქ დანაკვი უადგილოდ მიგვანხიან.

ამ ნაშრომი ამავე ბაქოს ქართული სამკითხველთა, რომელსაც იმდენი მოქმედი-მოქმედი გამოიწვია ხვეს ცხუბებში და საზოგადოებაში.

გ. იოსელიანი.
რედაქტორი გამომცემელი
ა. ჯეჩინა. ა. ჯანადანი.

გამოსაღები ცნობანი

შეტკრებულის ბილეთი 18 მაისს.

გვექსელის კურსი 3 თვით:	
ლონდონზე 10 გირა. სტ.—ში	93,85
ბერლინზე 100 მარკაში	45,90
პარიზზე 100 ფრანკში	37,35
ლონდონზე ჩეკები	94,75
ბერლინზე	46,80
პარიზზე	37,62 1/2
ბირჟის დისკონტი	5 1/2 — 7 0/10
4 0/10 სახელმწიფო რენტა	96 1/8 გაყიდ.
4 1/2 0/10 შინაგანი სესხა 1893 წ.	100 მყიდ.
4 0/10 გირავენ. ფურც. სახელ. სა- აღგ. მამ. ბანკისა	96 გამყიდ.
5 0/10 1-ლ შინაგ. სესხის მომდგ. ბილ. 1864 წ.	364 1/2 გაყიდ.
5 0/10 მეორე შინაგ. სესხის მომ- დგ. ბილ. 1866 წ.	298 1/2 მყიდ.
5 0/10 გირავენ. მომდგ. ფურც. სა- ხელმ. სააღგ.—მამ. ბანკისა	218 3/4 გაყიდ.
3 1/2 0/10 გირავენ. ფურც. იმავე ბან- კისა	88 7/8 ”
5 0/10 ობლიგაციები ტფ. საკრუ- ლიტო საზოგ.	92 1/2 ”
4 1/2 0/10 ობლიგაც. იმავე საზოგა- დოებისა	85 3/4 ”
ტფილ. სააღგ.—მამ. ბანკის 5 0/10 გირავენ. ფურცლ	93 1/8 მყიდ.
4 1/2 0/10 გირავენობ: ფურც. იმავე ბანკისა	—
ქუთ. სააღგ.—მამ. ბანკის. 6 0/10 გირ. ფურცლ	—
5 0/10 გირავენ. ფურც. იმავე ბანკისა	—

მიმოსვლა რიგის გზის მატარებლებისა

(ფრანხილებს გარედ ნაჩვენებია პეტერბურგის საათი, ფრანხილებში კი—ტფილისის).

ა) ტფილისიდან ბათუმისაკენ: 1) სწრაფი მატარებელი გადის დილის 9 ს. 11 წ. (10 ს. 9 წ.); 2) საფოსტო—გადის სადამის 5 ს. 27 წ. (6 ს. 25 წ.); 3) სამგზავრო—გადის დილის 6 ს. 49 წ. (7 ს. 47 წ.).

ტფილისიდან ბაქოსაკენ: 1) სწრაფი მატარ. გადის (შინაგად ხუთშაბათობით) დილის 9 ს. 17 წ. (10 ს. 15 წ.); საფოსტო—გადის დილის 11 ს. 48 წ. (12 ს. 46 წ.); 3) სამგზავრო—გადის სადამ. 8 ს. 18 წ. (9 ს. და 16 წ.).

ტფილისიდან ყარსისაკენ: საფოსტო მატარ. გადის სადამ- 10 ს. (10 ს. 58 წ.).

ტფილისიდან ბორჯომისაკენ: სამგზავრო მატარ. გადის შუადღის 1 ს. 40 წ. (2 ს. 38 წ.).

ბ) შუთისიდან ტფილისამდე: 1) მატარ. გადის დამის 12 ს. 45 წ. (1 ს. 43 წ.); 2) გადის შუადღის 11 ს. 40 წ. (12 ს. 38 წ.); 3) ბაქამდე—შუადამის 2 ს. 32 წ. (3 ს. 30 წ.).

შუთისიდან ბათუმისაკენ: 1) მატარ. გადის დამის 12 ს. 45 წ. (1 ს. 43 წ.); 2) გადის შუადღის 11 ს. 40 წ. (12 ს. 38 წ.).

ბათუმიდან ტფილისამდე: 1) სწრაფი მატარ. გადის სადამ. 9 ს. 45 წ. (10 ს. 43 წ.); 2) საფოსტო მატარ. ბაქამდე გადის სადამ. 10 ს. 17 წ. (11 ს. 15 წ.); 3) სამგზავრო მატარ. ბაქამდე გადის დილის 8 ს. 15 წ. (9 ს. 13 წ.).

საავადმყოფოები:

ქალაქის სახელმწიფო საავადმყოფო, მიხეილის ქუჩა, სახელმწიფო სახლი. ფასი საერთო ოთახში—12 მან. თვ., რაღვე ოთახში—60 მან. თვეში.

ქალაქის საძკურნალო. მუხრანის ქუჩა, სახლი ტერ-ასიფოვისა. რჩევა 30 კაბ., დარბითა-თვის რჩევა და წამლებაც უფასოა. სამკურნალო გამგე ექიმი გ. თარხანოვი.

ქალაქის საძკურნალო სახყოფილებანი: ავღაბანისა, კახეთის ქუჩა, სახლი ტერტე-როვისა. გამგე ექიმი მინაქოვი.

ქუჩისა, ალექსანდროვის ქუჩა, სახლი მე-ქუმოვისა, ექიმი ნ. კასუმიანი.

ხარკუნისა, ყორანცოვის ქუჩა, სახლის ელიკაროვისა, ექიმი ტერ-ასიფოვი.

თვალბების საძკურნალო, ელისაბედის ქუჩა, სახლი ჩიხაროვისა, ავადმყოფებს უფასოდ აძლე-ვენ რჩევას, გამგე ექიმი გ. ტარსაიძე.

ქალაქის საავადმყოფო სახლით ავადმყოფთა იგის, უფასო, იმყოფება კოჭრის ქუჩაზე, ბარანისა, ტიხუნგუზენისა და გვუბოვის სახლ-ში. ექიმი მ. გუდგენაშვილი.

სიფილისით ავადმყოფ ქალთათვის საავად-მყოფო იმყოფება ავღაბანში, შერტე-შაველს ეკლესიისთან. 25 ადგილი უფასოა, 15 ადგილი—ფასიანი. თვეში დიარს 12 მან. ექიმი ისტა-მანოვი.

გადამდებ სენით ავადმყოფთათვის უფასო საავადმყოფო. გამგე ექიმი გუდგენაშვილი.

ქალაქის უფასო დამე თავ-შესაფარი სახლები: 1) ყორანცოვის ქუჩა, მექქესე ნაწილი, სახ-ლი მედიკანისა.

2) დიდუბეში, სახლი გოლდფელსისა.

ბანსხალბანი

ტფილისის ქალაქის ბაგბეოვა

ამითაცხადებს, რომ მის თანადასწრებით ამ წლის 28 მაისს, ნაშუადღევს 1 საათზე, და-

გ ა მ ო ვ ი დ ა დ ი დ ი ს უ რ ა თ ი

პატარა პაზი

(მეფე ირაკლი მეორე ახალგაზღვრებაში.)

ქურნალ-მოგზაურის“ ხელის მომწერლებს, რომელთაც ხუთი მანეთი სრულიად შემოტანილი, ან ვინც ამას იქით შემოიტანს, სურათი გავგზავნება აბაზიანის მარკის მოგზავნის შემდეგ გზის ხარჯად. არა ხელის მომწერთათვის სურათი დიარს გავგზავნება 1 მან. 20 კაბ. ვინც ზის ცალზე მეტს იყიდის, დავთმობა 20 0/10. ტფილისში ხელის მოწერა ანუ ყიდვა შეიძლება ქართულ წიგნების მაღაზიებში და დავით გაბრუაშვილის საბარ-მებროში (გოლოვინის პრინსპექტზე, „პურ-ღვინოს“ გვერდით), აქვე შეიძლება ნა-რედაქტორისა დილის 10 საათიდან 12-მდის.

ნიშნული საჯაროვაქრობა 42,000 საყენი ბეტონის წყლის სადენ მილის გაკეთების არსებულ მილითან მთაწმინდის ქუჩაზე ზალიშვილის სახლამდე შეყვანოს. ქუჩის საქმე ღირს 1902 მანეთით. ვისაც ვაქრობაში მონაწილეობის მი-უხდა, შეუძლია გაეცნოს პირობებს ქალაქის გამგეობის მესამე განყოფილებაში ველ საქმე დღე 9 საათიდან 3 ადღე. (5. 3—3)

ტფილისის ქალაქის ბაგბეოვა

ამით აცხადებს, რომ მის თანადასწრებით 28 მაისს, შუადღის 1 საათზე, და-წნული საჯარო ვაქრობა 3200 საყენი ბეტონის წყლის სადენ მილის გაკეთებ-ველიკო-ქნი ქუჩის ქუჩაზე არსებულ მიხალილოვის ქუჩის მოსახვევამდე; სა-ღირს 750 მ.

ვისაც სურს ვაქრობაში მონაწილე-მიიღოს, შეუძლია გაეცნოს პირობებს გეობის მესამე განყოფილებაში 9-იდან საათამდე. (3—5. 3)

ტფილისის ქალაქის ბაგბეოვა

ამით აცხადებს, რომ მის თანადასწრებით ადლის 1 საათზე, 28 მაისს, მოხდება საჯარო ვაქრობა 105,000 საყენიან ბეტონის წყლ-სადენ მილის გაკეთებისა მილიუტინის ჩაზე არსებულ მილი ხითაროვის სახლი-ნიკოლაევის ქუჩაზე. საქმე ღირს 1950 ნეთი.

ვისაც სურს ვაქრობაში მონაწილე-მიიღოს, შეუძლიან გაეცნოს გამგეობის სამე განყოფილებაში ყოველ საქმე დ-9-დან 3 საათამდე. (6. 3—2)

საოლათის ბაზარში იყიდება საუკეთესო ლ-სების და ბევრათ სხვაზე უფრო იაფად.

გაყვანებული და მშრალი ნახშირი.

წონით ფუთი 40 კ. ვისაც ნებავთ მოგზავნონ თავიანთი აღრესი და სახლ-მიუტანთ ჩვენი ხარჯით. ამასთანავე ვთხო-მყიდველთ ნახშირის მომტანს მოსთხო-ბართი. (6—84—5) დ. ხუნდაძე

თ. რ. პრისტავის

ფასი საბო აბაზა.

იყიდება ქართველთა აზნანაგობის კომ-ში, ლორის მელიქოვის ქუჩ., ქვაშვი-ეკლესიის პირდაპირ.

ფოსტის აღრესი: Тифлиς, Грузинское Издательское Товарищество.

გ ა მ ო ვ ი დ ა დ ი დ ი ს უ რ ა თ ი

პატარა პაზი

ქურნალ-მოგზაურის“ ხელის მომწერლებს, რომელთაც ხუთი მანეთი სრულიად შემოტანილი, ან ვინც ამას იქით შემოიტანს, სურათი გავგზავნება აბაზიანის მარკის მოგზავნის შემდეგ გზის ხარჯად. არა ხელის მომწერთათვის სურათი დიარს გავგზავნება 1 მან. 20 კაბ. ვინც ზის ცალზე მეტს იყიდის, დავთმობა 20 0/10. ტფილისში ხელის მოწერა ანუ ყიდვა შეიძლება ქართულ წიგნების მაღაზიებში და დავით გაბრუაშვილის საბარ-მებროში (გოლოვინის პრინსპექტზე, „პურ-ღვინოს“ გვერდით), აქვე შეიძლება ნა-რედაქტორისა დილის 10 საათიდან 12-მდის.

დ ი ბ ე ქ ლ ა და ი ყ ი დ ე ბ ა წ ი ბ . გ ა მ ო ვ ი . მ ა რ ტ ვ ე ლ თ ა ა მ ა ნ ა გ ო ბ ის ა ი ო ს კ ა შ ი : შ . გ ვ ის პ ი რ ე ლ ის 3 ი რ 3 მ ლ ი წ ი ბ ნ ი , ფ ა ს ი ა ი თ შ უ რ ი . ის ტ ო რ ი უ ლ ი რ ო მ ო ლ გ ა რ თ ა ც ხ ო ვ რ ე ბ ი დ ა ნ ი ვ . ვ ა ზ ო ვ ის ა „ დ ა მ ო ნ ე ბ ო ლ ნ ი “ , თ ა რ გ მ ნ ი ლ ი თ . სა ნ ო მ ი ე რ , გ ა მ ო ც ე მ ა ს ა . ნ ა რ ა კ ი ძ ის ა , ფ ა ს ი კ რ თ ი მ ა ნ ე თ ა . პ რ ო ვ ი ნ ც ი ა შ ი მ ე ზ ო ვ რ ე ბ თ ე ს წ ი გ ნ ე ბ ი უ ძ ლ ი ა ნ თ ა მ ა დ რ ე ს ი თ დ ა ი ბ ა რ ო ნ . ტ ი ფ ლ ი ს , გ რ უ ჯ ი ნ ს კ ი ე ა დ ა ტ ე ლ ს კ ი ე ტ ო ვ ა რ ი შ ე ბ ო გ ა ლ ა ს ა გ ზ ა ვ ნ ი ხ ა რ ჯ ი ა რ ვ ა რ დ ა ნ ე ბ ა თ მ ა თ , ვ ი ნ ც ზ ე მ ო ხ ს ე ნ ე ბ ო ლ ა დ რ ე ს ი თ დ ა ი ბ ა რ ე ბ ს წ ი გ ნ ე ბ ის ლ ი რ ე ბ ო ლ ფ ა ს ს (მ ა ნ ე თ ნ ა ხ ე ვ ა რ ს) პ ი რ ე ვ ე ლ ა დ ე ვ გ ა მ ო ვ ზ ა ვ ნ ის . ფ ა ს ა დ ფ ო ს ტ ის კ ე ტ ი ც შ ე ი ძ ლ ე ბ ა გ ა მ ო ვ ზ ა ვ ნ ო ნ . (1—1)